

Brüsszel, 2019.10.8.
COM(2019) 463 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK

Gozo (Málta) gazdasági és társadalmi helyzetéről szóló 2019. évi jelentés

GOZO (MÁLTA) GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HELYZETÉRŐL SZÓLÓ 2019. ÉVI JELENTÉS

A 2021–2027 közötti többéves pénzügyi keretről jelenleg folyó tárgyalások sérelme nélkül, és Málta csatlakozásáról szóló szerződéshez csatolt, Gozo szigeti régióról szóló 36. nyilatkozattal összhangban 2019 februárjában Málta kormánya kérte a Bizottságtól, hogy tegyen jelentést a Tanácsnak Gozo gazdasági és szociális helyzetéről, továbbá különösen a Gozo és Málta szociális és gazdasági fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségekről, javasoljon megfelelő intézkedéseket, valamint tegye lehetővé Gozo további belső piaci integrációját.

Ez a jelentés Gozo fejlettségi állapotát és a Máltán belüli egyenlőtlenségek alakulását értékeli. A jelentés a Gozo fejlődése szempontjából lényeges dimenziók és mutatók, azaz a demográfia és a munkaerőpiac, a gazdaság szerkezete és a gazdasági növekedés, továbbá a földrajzi elhelyezkedés és az elérhetőség legújabb tendenciáinak áttekintésével ad értékelést. A dokumentum továbbá összehasonlítja Gozót Málta többi részével, illetve más európai régiókkal. Végezetül, a jelentés elemzi, hogy a kohéziós politika miként oldja meg Gozo fejlesztési igényeit.

Ez a jelentés az Eurostat és a máltai statisztikai hivatal által készített regionális statisztikákat használja fel.

1. GOZO GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HELYZETÉNEK ELEMZÉSE

1.1. Földrajzi elhelyezkedés és földhasználat

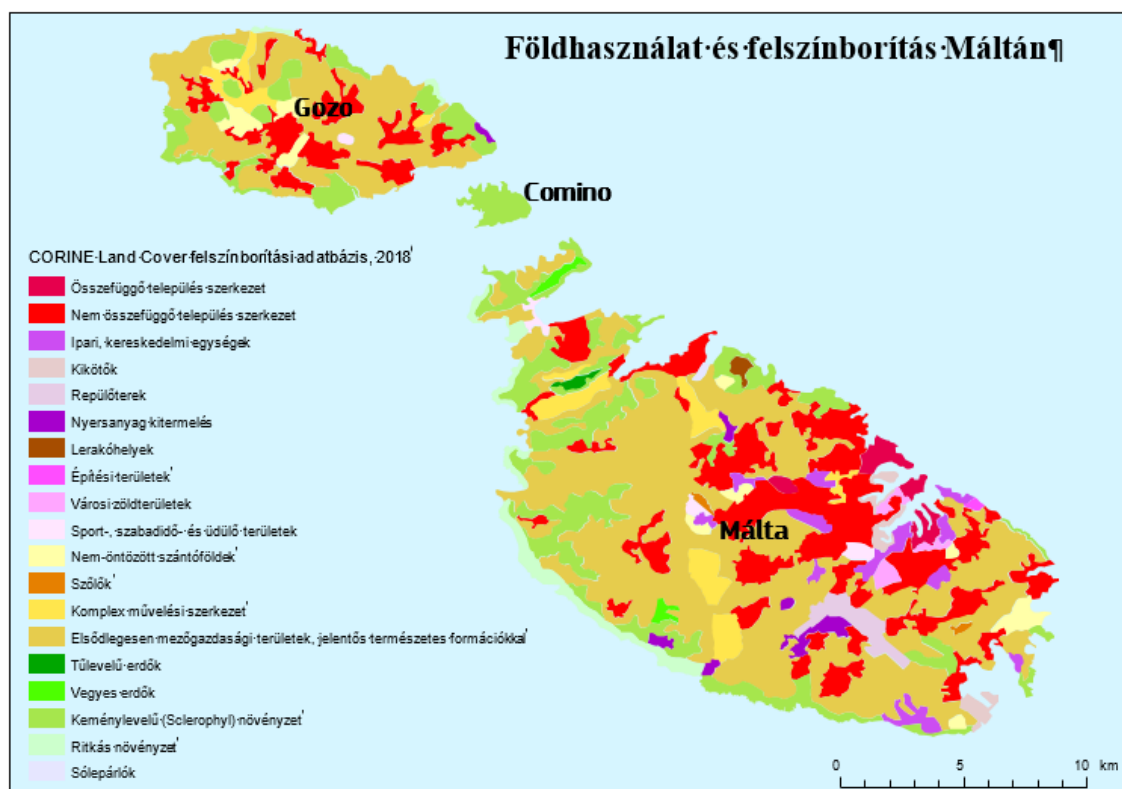
Gozo területi nagyság és népesség tekintetében a máltai szigetvilág második legfontosabb szigete. Málta szigetétől 5 km-re északnyugatra található. Comino szigete Málta és Gozo között, Gozótól kevesebb mint egy kilométerre helyezkedik el, és majdnem lakatlan¹. Földhasználat és felszínborítás tekintetében² Gozo és Comino 21 %-a lakott terület, míg a mezőgazdaság, természeti területek és erdők a felszín 77,5 %-át teszik ki. Ehhez képest Málta fő szigete esetében kicsivel magasabb a városi hasznosítású földterületek (23 %) és az ipari, kereskedelmi egységek és közlekedési hálózatok aránya (5,7 %), a mezőgazdasági felhasználás, természeti területek és erdők aránya pedig alacsonyabb (66,7 %). A földhasználat tükrözi Málta Gozóhoz képest nagyobb népsűrűségét és iparosodásának nagyobb mértékét, és a mezőgazdaság kitüntetett szerepét Gozo gazdaságában.

Regionális statisztikai besorolását tekintve Málta ország, mégpedig NUTS 1 és NUTS 2 régió. NUTS 3 szinten Málta két régióból áll: Málta szigete, valamint Gozo és Comino szigete.

¹ A jelentés a NUTS 3 régióra való hivatkozáskor „Gozo és Comino” megfogalmazást használja, mivel azonban Comino nagyrészt lakatlan, a jelentés a statisztikai trendek bemutatásakor Gozóra utal.

² Az adatok forrása: 2018 CORINE Land Cover felszínborítási adatbázis. Az említett kategóriák nem tesznek ki 100 %-ot, mivel néhány egyéb kategóriát – például lerakóhelyek, építési területek, stb. – nem vettek figyelembe.

1. térkép: Földhasználat és felszínborítás Máltán, Gozón és Cominón.

Forrás: CORINE Land Cover felszínborítási adatbázis 2018.

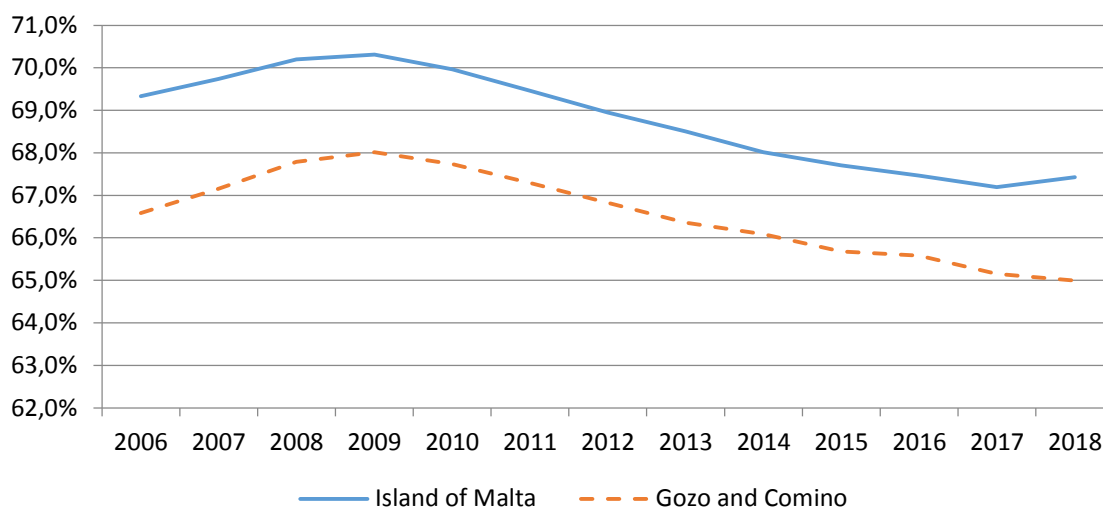
1.2. Népeség

2018 januárjában Gozón 32 723-an laktak, ami Málta lakosságának hozzávetőleg 6,9 %-át teszi ki. 2018-ban Gozo népsűrűsége 474,5 fő/km² volt, ami Málta szigete népsűrűségének durván egynegyede (1793,8 fő/km² ugyanabban az évben). A lakosság hozzávetőleg 21 %-a Gozo szigetének legnagyobb városában, Victoriában (más néven Rabatban) él.

Abszolút értékben 2006 és 2018 között Gozo lakossága mintegy 1700 fővel nőtt. Relatív értelemben a 2006–2018 közötti időszakban Málta szigetén élő lakosok számának 1,4 %-os gyarapodásához képest (ami 69 000 fős népességnövekedéshez vezetett) Gozo lakossága ugyanezen időszak alatt évente 0,4 %-kal nőtt, amit a migráció 2012-től kezdődő jelentős növekedése is táplált. Ez a növekedési eltérés azt eredményezte, hogy a Gozón élő máltaiak aránya 2006 és 2018 között 7,7 %-ról 6,9 %-ra csökkent.

E helyzet kialakulásához vezető tényezők egyike a lakosság elöregedése. 2006 és 2018 között a 65. életévét betöltött, Gozón élő népesség részaránya Málta szigetének 2 százalékpontos növekedéséhez képest 8 százalékponttal nőtt. A két régió ugyan jelentős öregedési tendenciákat mutat, a munkaképes korú (15–64 év közötti) népesség aránya Málta szigetén Gozo szigetéhez képest 2 százalékponttal magasabb.

1. ábra: A munkaképes korú (15–64 év közötti) népesség arányának alakulása Málta, Gozo és Comino régió összlakosságához viszonyítva, 2006–2018

Forrás: Eurostat

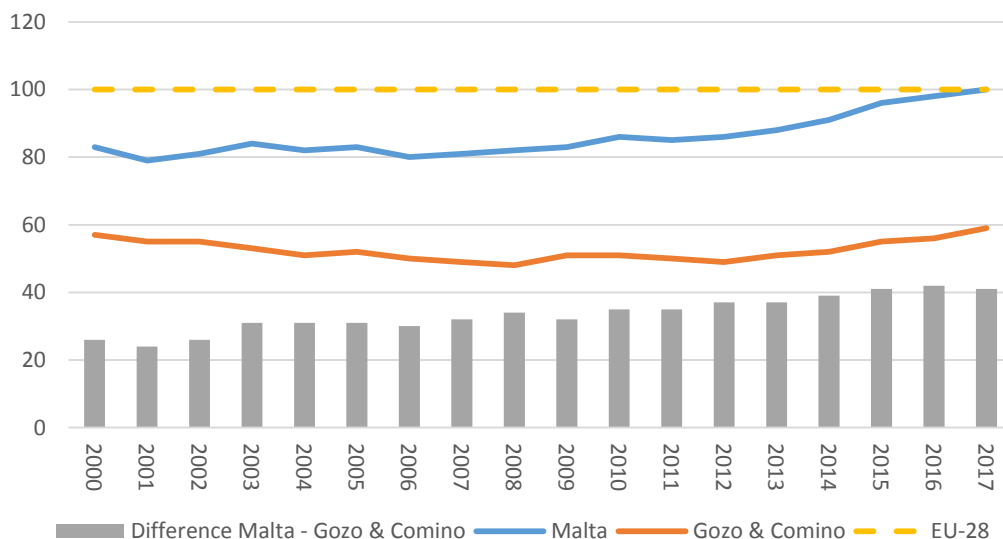
1.3. Gazdaságfejlesztés

2017-ben Gozo vásárlóerő-paritáson számított, egy főre jutó GDP-je az EU-28 átlag 60 %-ának felelt meg, ami a hozzávetőleg az EU-28 átlagát elérő Máltához képest lényegesen alacsonyabb arány. 2000 és 2011 között Málta szigete tekintetében az egy főre jutó GDP az uniós átlag alatt maradt. A különbség 2012 óta kezdett el csökkenni. Összehasonlításképpen, Gozo egy főre jutó GDP-je 2000 és 2007 között az uniós átlaghoz képest csökkent. 2008 óta ez a csökkenő tendencia megállt. A régió 2013-tól kezdve a fő szigethez képest ugyan lassabb ütemben, de elkezdett felzárkózni az uniós átlaghoz.

A két sziget között a gazdasági fejlődésben megmutatkozó különbség 2000 és 2017 között 26 százalékpontból 41 százalékpontba nőtt. Meg kell azonban jegyezni, hogy a két sziget relatív közelsége lehetővé teszi a dolgozók számára, hogy Gozón lakva Málta szigetére járjanak dolgozni. A Gozón lakó munkaerő 20 %-a ténylegesen Málta szigetén dolgozik. Az egy főre jutó GDP a termelési oldal gazdasági tevékenységeit méri, és nem veszi figyelembe a háztartások jövedelmét. A gozói polgárok tényleges gazdasági jólétét ezért az egy főre jutó GDP alábecsüli.

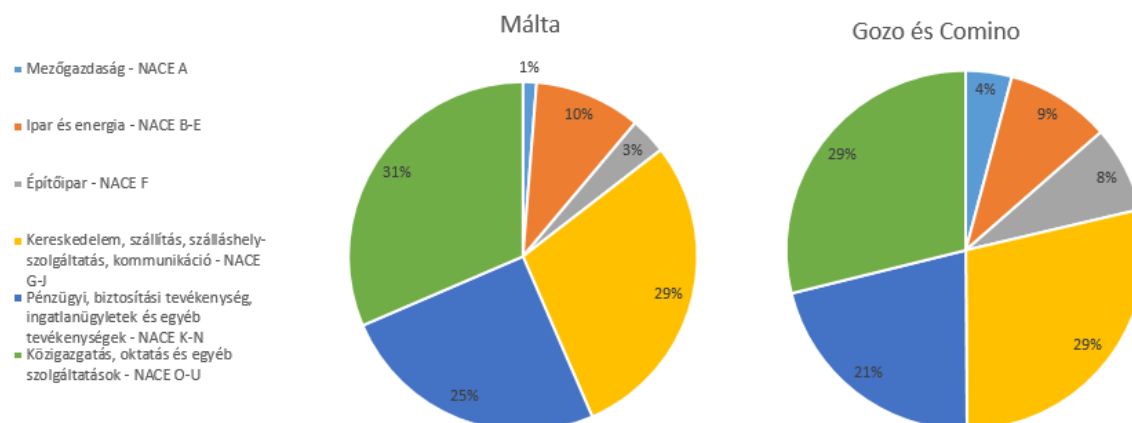
Ami a két régió esetében a bruttó hozzáadott érték ágazati összetételét illeti, Gozo gazdasága Málta szigetéhez képest általánosságban jobban támaszkodik a mezőgazdaságra és a halászatra (+3 százalékpont), valamint az építőipari ágazatra (+5 százalékpont), és kevésbé hagyatkozik a pénzügyi, biztosítási, ingatlan- és egyéb szolgáltatásokra (–4 százalékpont).

2. ábra: A vásárlóerő-paritáson számított, egy főre jutó GDP alakulása Málta, Gozo és Comino régiókban, 2000–2017 (EU-28 = 100)

Forrás: Eurostat

3. ábra: A 2016. évi bruttó hozzáadott érték összetétele Málta, Gozo és Comino régiókban

Forrás: Eurostat

1.4. Munkaerőpiac

A foglalkoztatás alakulása a 2015–2017-es időszakban 5 és 6 % közötti éves növekedési rátával hasonló volt Máltán és Gozón, 2016 és 2017 között pedig Gozón Máltához képest némileg nagyobb mértékben növekedett a foglalkoztatás. Ugyanazon időszak alatt a foglalkoztatási ráta mindkét szigeten nőtt, 2015 és 2017 között Gozo Máltához képest pedig gyorsabb növekedést ért el (évente mintegy +4 százalékpontos növekedés). 2017-ben Gozo foglalkoztatási rátája (74 %) meghaladta Máltáét (72 %).

A két sziget közelsége és a kompjárat gyakorisága lehetővé teszi a Gozóról Máltára való ingázást: a lakóhely és munkahely szerinti foglalkoztatás összehasonlításakor

megállapítható, hogy 3500 gozói lakos valójában Málta szigetén dolgozik, ami a lakóhellyel rendelkező munkaerő mintegy 22 %-ának felel meg.

1. táblázat: A lakóhely és munkahely szerinti foglalkoztatás Málta, Gozo és Comino régiókban, valamint a foglalkoztatási ráta

<i>Lakóhely szerinti foglalkoztatás</i>	2015	2016	2017	Növekedés 2015/2016- ban	Növekedés 2016/2017- ben
Málta	194 329	205 002	216 492	5,5 %	5,6 %
Gozo és Comino	13 901	14 678	15 677	5,6 %	6,8 %
<i>Munkahely szerinti foglalkoztatás</i>	2015	2016	2017	Növekedés 2015/2016- ban	Növekedés 2016/2017- ben
Málta	197 403	208 423	219 998	5,6 %	5,6 %
Gozo és Comino	10 827	11 257	12 171	4,0 %	8,1 %

<i>Különbség (ingázók)</i>	3074	3421	3506
----------------------------	------	------	------

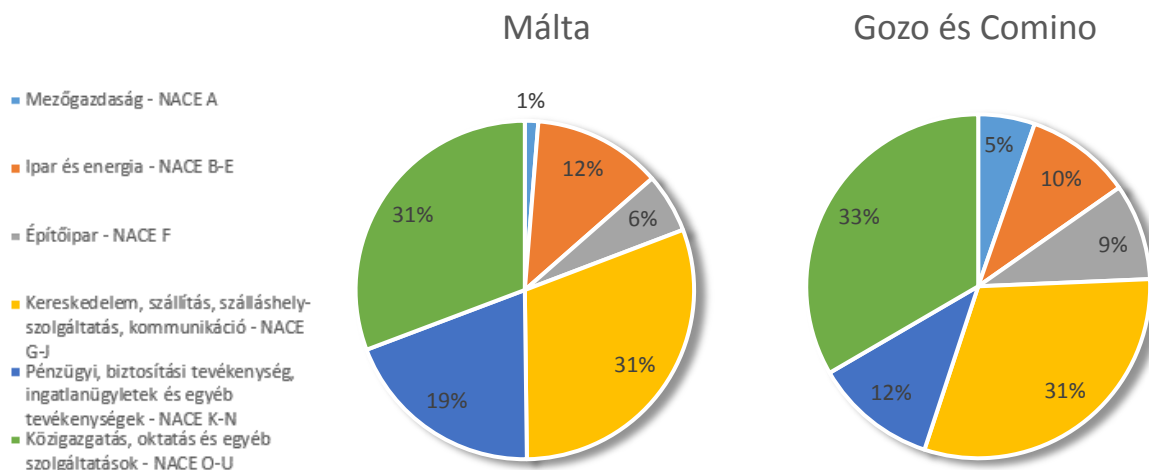
<i>Foglalkoztatási ráta</i>	2015	2016	2017
Málta	69 %	71 %	72 %
Gozo és Comino	66 %	70 %	74 %

A foglalkoztatási ráta kiszámításának alapjául a 15 és 64 év közötti népesség szolgált.

Forrás: nemzeti statisztikai hivatal, Málta és Eurostat

A munkaerő összetétele a két szigeten nagyban hasonlít a bruttó hozzáadott érték összetételéhez: Gozón Máltához képest 4 százalékponttal több embert foglalkoztatnak a mezőgazdaságban és a halászatban, valamint az építőiparban, a pénzügyi, biztosítási, ingatlan- és egyéb szolgáltatásokban azonban 7 százalékponttal kevesebbet.

4. ábra: A 2016. évi foglalkoztatás összetétele Málta, Gozo és Comino régiókban

Forrás: Eurostat

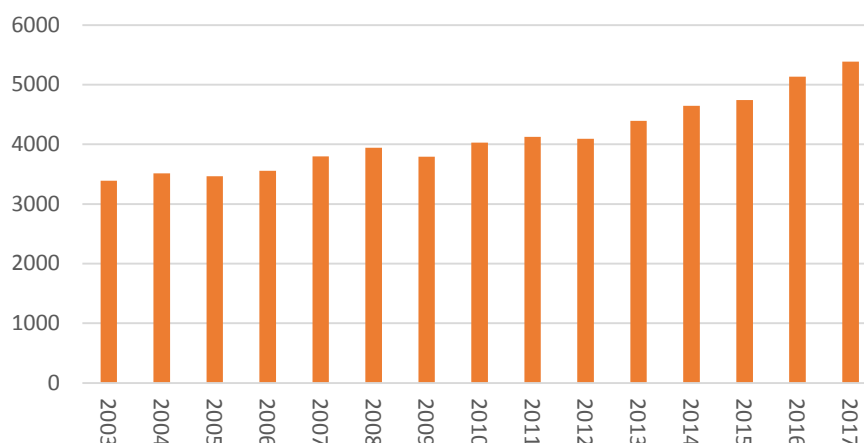
1.5. Elérhetőség és turizmus

Gozo a fő szigettől 5,3 km-re található. Kedvező időjárás esetén az e két sziget közötti utazási idő komppal mintegy 30 perc. Ahogyan az a fentiekben ismertetésre került, a két sziget közötti sűrű tengeri összeköttetést felhasználva számos munkavállaló jár át Gozóról Málta fő szigetére, különösen a fővárosba dolgozni.

A Málta Ċirkewwa és a Gozo Mgarr kikötője közötti tengeri utasok száma 2003 és 2017 között mintegy 60 %-kal, 2010 és 2017 között pedig mintegy 34 %-kal nőtt. Ez a két kikötő közötti tengeri utasok számának évi 3,4 %-kal való átlagos növekedésének felel meg, 2013 és 2017 között pedig mintegy 6%-os éves növekedési rátával jelentősebb növekedés figyelhető meg.

Gozo nemcsak ingázók otthona; turistákat is vonz. A 2012–2017 közötti időszakban Máltához hasonlóan Gozo esetében is növekedett a turisták száma, jóllehet valamivel kisebb mértékben (+33 % kontra +36 %). A Gozóra és Cominóra látogató, és ott legalább egy éjszakát töltő turisták száma természetesen alacsonyabb, mint a Málta szigetére látogató turisták száma. 2017-ben azonban számuk még majdnem háromszorosa volt Gozo állandó lakosságának. A kínálat tekintetében Gozón a férőhelyek száma 2012 és 2017 között gyorsabban nőtt, 1756-ról 2165-re (+23 %), mint Máltán, ahol mintegy 40 000 hely áll rendelkezésre (+7 %). A tartózkodás időtartam azonban általában rövidebb: a turisták átlagban 5 éjszakát töltenek Máltán, miközben 3 éjszakát Gozón és Cominón.

5. ábra: Ċirkewwa és Mgarr tengeri kikötők közötti utasok számának alakulása (ezer)

Forrás: Eurostat

2. táblázat: Vendégek és férőhelyek száma Máltán és Gozón

Vendégek száma	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Növekedés 2012 és 2017 közötti időszakban	Éves átlagnövekedés
Málta	1 274 123	1 377 594	1 464 903	1 499 117	1 532 666	1 731 687	36 %	6,3 %
Gozo és Comino	73 585	83 051	86 644	86 951	86 866	97 781	33 %	5,9 %
Férőhelyek száma	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Növekedés 2012 és 2017 közötti időszakban	Éves átlagnövekedés
Málta	38 187	40 895	39 473	40 217	39 163	40 762	7 %	1,3 %
Gozo és Comino	1756	1800	1855	1948	2074	2165	23 %	4,3 %

Forrás: nemzeti statisztikai hivatal, Málta

1.6. Összehasonlítás más európai szigetekkel

Más (népességét tekintve) hasonló méretű szigeti régiókkal összehasonlítva Gozo és Comino vásárlóerő-paritáson számított egy főre eső GDP-je 2016-ban a Lesbosz, Limnosz, Ikaria, Samos és Hiosz görög szigeti régiók kivételével a többi szigethez képest általában alacsonyabb volt. Gozo és Comino azonban egyike azon kevés szigeti régióknak, ahol az egy főre eső GDP, különösen a pénzügyi válságot követő időszakban (2009–2016), növekedett.

3. táblázat: A vásárlóerő-paritásban számított egy főre jutó GDP a kiválasztott szigeti régiókban (EU-28 = 100)

Uniós ország	NUTS 3 régió	2002	2009	2016	Éves növekedési ráta 2002 és 2016 között	Éves növekedési ráta 2009 és 2016 között
Dánia	Bornholm	88	87	89	0,1 %	0,3 %
Spanyolország	Fuerteventura	132	88	85	-3,1 %	-0,5 %
Spanyolország	Menorca	103	85	75	-2,2 %	-1,8 %
Spanyolország	El Hierro	72	87	65	-0,7 %	-4,1 %
Spanyolország	La Gomera	85	87	70	-1,4 %	-3,1 %
Spanyolország	La Palma	66	80	68	0,2 %	-2,3 %
Finnország	Åland-szigetek	151	144	129	-1,1 %	-1,6 %
Görögország	Hiosz	66	73	50	-2,0 %	-5,3 %
Görögország	Zákinthosz	104	104	75	-2,3 %	-4,6 %
Görögország	Ikaria, Samos	65	79	51	-1,7 %	-6,1 %
Görögország	Itháki, Kefalonia	89	94	60	-2,8 %	-6,2 %
Görögország	Leszbosz, Limnosz	64	74	51	-1,6 %	-5,2 %
Málta	Gozo és Comino	55	51	56	0,1 %	1,3 %
Svédország	Gotlands län	98	93	92	-0,5 %	-0,2 %
Egyesült Királyság	Külső-Hebridák	88	88	76	-1,0 %	-2,1 %
Egyesült Királyság	Shetland-szigetek	135	127	133	-0,1 %	0,7 %
Egyesült Királyság	Orkney-szigetek	95	95	95	0,0 %	0,0 %

Forrás: Eurostat

1.7. Belső egyenlőtlenségek

E jelentés céljából a NUTS 2 régiókon belüli regionális egyenlőtlenségeket a NUTS 3 szinten egy főre eső GDP felhasználásával számítják ki. Málta esetében Málta, illetve Gozo és Comino szigete az egyben az országgal azonos egyetlen NUTS 2 régió részét képező két NUTS 3 régió.

A NUTS 2 régiók tekintetében NUTS 3 felosztás nélkül nyilvánvalóan nem értékelhetők a belső egyenlőtlenségek. Ezenkívül a regionális egyenlőtlenségek mutatói általában érzékenyen reagálnak az egyes NUTS 2 régiókon belüli NUTS 3 területek számára.

Ezért ez a jelentés a belső egyenlőtlenségek 4 mutatóját használja a NUTS 2 régiók három különböző csoportját figyelembe véve: 1) valamennyi uniós NUTS 2 régió; 2) átmeneti NUTS 2 régiók (ahol az egy főre eső GDP az uniós átlag 75–90 %-a); 3) NUTS 2 régiók fővárossal, kivéve azok a régiók, amelyek NUTS 3 területekre való további felosztása nem lehetséges.

A négy mutató a következő:

- A **variációs együttható**: valamennyi NUTS 3 szórását az átlagos NUTS 2 egy főre eső GDP-jéhez viszonyítja. A négy mutató közül ez az indikátor függ legkevésbé az érintett NUTS2 régió belüli NUTS 3 régiók számától.
- A **Gini-index**: 0 és 1 közötti értéket mutató index, ahol 0 a NUTS 3 régiók közötti teljes egyenlőség helyzetének felel meg, az 1 pedig annak a helyzetnek, amelyben a teljes GDP egy NUTS 3 régióban összpontosul.
- A **Theil-index**: olyan index, amely a belső egyenlőtlenségek csökkenésével nullához közelebbi értéket tükröz.
- A **Min/Max arány**: ugyanazon NUTS 2 régió belüli a legalacsonyabb, illetve legmagasabb egy főre eső GDP-vel rendelkező NUTS 3 régió közötti egyszerű arány. A négy mutató közül ez az indikátor reagál legérzékenyebben az egyes NUTS 2 területen belüli NUTS 3 régiók számára.

A rangsor elején az alacsony szintű belső egyenlőtlenségekkel rendelkező régiók találhatók: A helyezés kiszámítása a variációs együttható, a Gini-index és a Theil-index esetében növekvő sorrendben, a Min/Max arány esetében csökkenő sorrendben történik.

Málta eredményeit a 4. táblázat mutatja be.

A NUTS 3 felosztással rendelkező **237 NUTS 2** régió rangsorba állítása során Málta esetében a Theil-index és a variációs együttható megközelítőleg hasonló eredményeket ad (237-ből 99., illetve 86.). Úgy tűnik, hogy a Gini-index alábecsüli a Máltán belüli gazdasági egyenlőtlenségeket (237-ből 33.), miközben a Min/Max arány úgy tűnik, hogy túlbecsüli azokat (237-ből 164.).

A **46 átmeneti NUTS 2 régió** rangsora valamelyest világosabb képet ad. A Theil-index és a variációs együttható szerinti ranghely Málta esetében ismét nagyon közeli (46-ből 26., illetve 24.), a Gini-index pedig a 11. helyre teszi Máltát, miközben a Min/Max arány a 39.-re.

Végezetül Málta egyben **fővárosi régió** is, ezért a régiók harmadik fajta kiválasztása az egyenlő több NUTS 3 régióval rendelkező 15 európai fővárosi régió közé helyezi. Málta a variációs együttható, a Gini-index és a Theil-index alapján első, a Min/Max arány alapján pedig a második, ezért a belső egyenlőtlenségek tekintetében általánosságban jobban teljesít az összes többi uniós fővárosi régióhoz képest.

4. táblázat: A regionális egyenlőtlenségek összehasonlító elemzése Málta 2016. évi egy főre eső GDP-je szempontjából 4 különböző mutató és 3 különböző, rangsoroló kiválasztási módszer alapján

**A regionális egyenlőtlenségek mérésére
vonatkozó 4 mutató értékei – Málta**

Variációs együttható	Gini- index	Theil- index	Min/Max arány
0,11	0,03	0,01	0,57

**Málta rangsorban elfoglalt helye az egynél
több NUTS 3 régióval rendelkező összes
uniós NUTS 2 régió között (237 régió)**

Variációs együttható	Gini- index	Theil- index	Min/Max arány
86	33	99	164

**Málta rangsorban elfoglalt helye az egynél
több NUTS 3 régióval rendelkező összes
uniós átmeneti NUTS 2 régió között (46
régió)**

Variációs együttható	Gini- index	Theil- index	Min/Max arány
24	11	26	39

**Málta rangsorban elfoglalt helye az egynél
több NUTS 3 régióval rendelkező összes
uniós fővárosi NUTS 2 régió között (15
régió)***

Variációs együttható	Gini- index	Theil- index	Min/Max arány
1	1	1	2

*A fővárosi régiók a következő országokban: BG, DK, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, MT, NL, PL, RO, SI és UK.

Forrás: A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság számítása az Eurostat adatai alapján

2. A KOHÉZIÓS POLITIKA VÉGREHAJTÁSA GOZÓN

A 2007–2013-as és 2014–2020-as programozási időszak tekintetében az ERFA, ESZA és a KA alapján rendelkezésre álló teljes költségvetési keret 11 %-a, illetve 10 %-a összpontosult Gozo területi beruházásaira. Ez az arány enyhén meghaladja a gozói lakosság arányát (körülbelül 7 %), tekintve, hogy a fő célkitűzés, amint azt az 1. fejezet is említi, a Máltával szembeni egyenlőtlenségek csökkentése.

A 2007–2013-as időszak tekintetében a legfontosabb beruházási területek „A versenyképességbe és életminőségbe való beruházás”, valamint „Az emberek munkavállalásának és jobb életminőségének előmozdítása” volt, összesen 107,3 millió euró összegben. A 2014–2020-as időszak tekintetében 2019. május 1-jéig 95,6 millió eurót fizettek ki.

A beavatkozások Gozo esetében számos területet fednek le, jelentős költségvetési forrásokat fordítottak például közúti, közlekedési, valamint vízzel és megújuló energiával kapcsolatos infrastruktúrára, hulladékok kezelésére szolgáló létesítményekre, történelmi helyszínek, különösen a „Citadella” helyreállítására, amelyre az uniós forrásokból 12 millió eurót különítettek el. Gozo emellett a halászati ágazat támogatása érdekében a Mgarr és Xlendi kijelölt halászkikötőiben található halászati létesítmények modernizálásához, valamint a kapcsolódó új szolgáltatások bevezetéséhez részesült ETHA-támogatásokból.

79 projekt révén összesen 12,4 millió euró összeggel az ESZA is támogatást nyújtott a minőségi és a munkaerőpiacnak megfelelő oktatásban és képzésben, pályaválasztási tanácsadáson való részvétel növeléséhez, a munkaerő foglalkoztathatóságának és alkalmazkodóképességének, illetve a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi befogadásának javításához.

A 2021 és 2027 közötti következő programozási időszak tekintetében a teljes máltai szigetvilág esetében az ERFA, az ESZA+ és a Kohéziós Alap teljes uniós hozzájárulása³ 672,8 millió eurót tesz ki, ami a 2014–2020-as időszak 708 millió eurós összegéhez képest 5 %-os csökkenést jelent. Ez az összeg tükrözi az elmúlt években az uniós átlaghoz való sikeres felzárkózás folyamatát. A 2021 és 2027 közötti programozási időszak tekintetében a programokra vonatkozó beruházási prioritásokkal kapcsolatos megbeszélések a Máltáról szóló, 2019. február 27-i 2019. évi országjelentésen⁴ és a Tanács által 2019. július 9-én elfogadott országspecifikus ajánlásokon fognak alapulni. Ez nem hagyja figyelmen kívül a Gozo és Comino tekintetében elkülönített források arányára vonatkozó fontos kérdést.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

E jelentés statisztikai elemzése azt mutatja, hogy az egy főre eső GDP tekintetében mutatkozó, Gozo és Málta fő szigete közötti különbségek idővel enyhén növekedtek. Ezt a tendenciát számos elem magyarázhatja. Fontos, hogy Málta szigete Gozo szigetéhez képest, amely inkább mezőgazdasági, halászati és építőipari tevékenységekre támaszkodik, szolgáltatásorientáltabb gazdasággal rendelkezik. Ezzel az eltérő gazdasági iránnyal Málta gazdasági növekedése meghaladta Gozo növekedését.

Az elmúlt években Gozo más uniós szigeti régiókhoz képest gyorsabban tudott felzárkózni az uniós átlaghoz. Ennek oka lehet Málta fő szigete közelségének, különösen az ingázás és a régiós turizmus növekedésének tovagyrúzó hatása.

Málta gazdasági helyzetének más uniós átmeneti régiókkal való összehasonlítását tekintve a belső egyenlőtlenségek átlagosnak mondhatók.

Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a Málta szigetére ingázó dolgozók jelentős arányára tekintettel az egy főre jutó GDP mint mutató lefelé torzít Gozo lakosainak tényleges gazdasági jóléte tekintetében.

³ rendeletre irányuló bizottsági javaslat XXIII. melléklete – COM(2018) 375 final.

⁴ SWD(2019) 1017 final

Előrelépés történt az akadálymentesség tekintetében, amely mind a turizmus, mind a Máltára ingázó gozói dolgozók érdekét szolgálta. Ehhez a sikerhez a kohéziós politika a közúti és tengeri szállítási infrastruktúra, energetikai és egészségügyi létesítmények terén megvalósított jelentős beruházások, valamint a kulturális örökségek felújításához nyújtott támogatás révén járult hozzá.

A 2021–2027-es partnerségi megállapodás és operatív programok kidolgozása keretében a máltai hatóságok felkérést kaptak, hogy mérlegeljék az egy főre eső GDP-különbség mind nemzeti szinten, mind Gozo szintjén történő csökkentéséhez szükséges beruházásokat és lehetséges strukturális intézkedéseket. Gozo felzárkózási folyamata támogatásának további sikere Gozo sajátosságainak figyelembevételétől, köztük a gyorsan öregedő népesség problémájának kezelésétől függ.